2. Кот О. О., Міловська Н. В., Єфіменко Л. В. Методологічні засади реформування юридичної освіти в Україні: наукова парадигма та сучасний контекст. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2021. Т. 28, № 2. С. 114–122**.** URL: https://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprnu

3. Кресін О. В. Відповіді на гібридні загрози: міжнародний досвід і законодавство України. *Право України*. 2022. № 1. С. 131–155. URL: https://pravoua.com.ua/uk/store/pravoukr/pravo_2022_1/pravo_2022_1-s6

4. Пирожков С. І., Божок Є. В., Хамітов Н. В. Національна стійкість країни: стратегія і тактика випередження гібридних загроз. *Вісник Національної академії наук України*. 2021. № 8. С. 74–82. URL: https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/visnyk/article/view/10029

Заглядська Я.В., здобувач
Науковий керівник: Пузирна Наталія Станіславівна,
кандидат юридичних наук, доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ВПЛИВ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ УМОВ НА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

У системі публічно-правових відносин адміністративно-правовий статус особи виступає базовим вимірником того, як держава взаємодіє зі своїм громадянином. Це не просто набір прав чи нормативно зафіксованих обов'язків. Мова йде про реальний механізм, який визначає межі втручання виконавчої влади у приватну сферу та гарантує доступ особи до управлінських послуг. Сьогодні цей інститут переживає серйозні випробування. З одного боку, масштабний розвиток сервісів «у цифрі» суттєво спростив бюрократичні процедури, прибравши з них людський чинник там, де це можливо. З іншого ж – тривалий режим воєнного стану змусив практикувати легітимні, але відчутні обмеження конституційних свобод. До цього додається ще й необхідність адаптувати вітчизняні адміністративні процедури до вимог Євросоюзу.

Фундаментом, на якому будується адміністративно-правовий статус громадянина, виступає конституційний масив прав і свобод. Ключовий вектор тут задає стаття 3 Конституції України: саме вона зводить людську гідність, життя та безпеку у статус найвищої соціальної цінності, покладаючи на державні інституції прямий обов'язок щодо їх захисту [1]. Відповідно, будь-яка владна діяльність чи адміністративна процедура мають орієнтуватися саме на цей засадничий імператив. Втім, практична реалізація зазначених прав суттєво залежить від поточного суспільно-політичного контексту.

Головним чинником, що корегує цей статус сьогодні, є режим воєнного стану. За таких умов законодавець змушений застосовувати правовий механізм тимчасового обмеження окремих гарантій – зрозуміло, виключно у межах, чітко окреслених нормою закону. Як наслідок, сучасна модель адміністративно-правового статусу особи виявилася двокомпонентною. З одного боку, вона спирається на непорушні конституційні гарантії, а з іншого – підлаштовується під жорсткі реалії воєнної доби, цифровізацію державних сервісів та інші трансформації публічного сектору. Специфіка реалізації адміністративних прав під час війни тісно переплетена із глибокою інституційною трансформацією самої системи публічної влади. Ключовий важіль тут – норма Закону України «Про правовий режим воєнного стану», яка дозволяє формувати військові адміністрації та делегувати їм низовий інструментарій органів місцевого самоврядування та державної виконавчої влади [2]. Така перебудова докорінно змінює звичні канали комунікації між особою та державою, змушуючи публічну адміністрацію на ходу переформатовувати власні процедурні алгоритми.

Проте надзвичайний правовий режим у жодному разі не означає паузи у реалізації прав особи чи заморожування її публічних інтересів. Більше того, у кризових умовах потреба в оперативному доступі до публічних послуг, базі критичної інформації, правосудді чи механізмах оскарження суб'єктивного свавілля чиновників лише зростає. Тому головне

завдання держави зараз – втримати межу: застосовуючи законні безпекові обмеження, одночасно гарантувати дієві інструменти для захисту громадянина.

Своєрідним запобіжником від адміністративного хаосу стало ухвалення та набрання чинності Законом України «Про адміністративну процедуру». Зафіксувавши уніфіковані правила розгляду справ, цей документ закріпив фундаментальне право особи бути почутою під час розгляду її питання та мати вплив на кінцеве рішення [3]. У нинішніх реаліях, коли громадяни змушені вирішувати безліч нових, нестандартних питань у різних публічних інститутах, наявність таких чітких процедурних рейок стає ключовою запорукою правової визначеності. Паралельно з безпековими викликами вектор розвитку адміністративно-правового статусу особи визначає масштабна цифровізація управлінського сектору. Легітимну платформу для цього створили норми Закону України «Про адміністративні послуги», які зафіксували електронний формат сервісів і юридично закріпили статус Єдиного державного вебпорталу електронних послуг [4]. Цей крок зламав застарілі бюрократичні бар'єри: громадяни отримали змогу оформлювати документи чи отримувати погодження без виснажливих візитів до владних кабінетів і з мінімальними часовими витратами.

Перехід у цифрове середовище фактично перекроює класичну концепцію взаємодії громадян із державою. Якщо раніше суб'єктивне право реалізовувалося виключно через фізичну присутність заявника в установі, то зараз ключовим стає дистанційний доступ. Така трансформація виявилася рятівною в умовах війни, коли мільйони українців опинилися в статусі внутрішньо переміщених осіб чи виїхали за кордон. Разом із тим, у науковій спільноті справедливо акцентують на тому, що цифрова зручність не повинна нівелювати базові безпекові стандарти – насамперед щодо кіберзахисту персональних даних та доступності сервісів для вразливих груп населення. Слід визнати, що цифрові заходи самі по собі не є панацеєю від усіх системних проблем. На практиці цифровий формат оголює нові вразливості: суттєвий відсоток громадян стикається з цифровою нерівністю та браком відповідних навичок, а самі електронні системи залишаються мішенню для кіберінцидентів. З огляду на це, подальша цифровизація публічного адміністрування має орієнтуватися не стільки на механічне нарощування кількості онлайн-послуг, скільки на їхню реальну безпечність, інклюзивність та абсолютну відповідність законним інтересам особи[5, с. 227-228].

Суттєвий імпульс якісному переосмисленню адміністративно-правового статусу українського громадянина дає євроінтеграційний вектор розвитку держави. Впровадження принципів належного урядування – законності, прозорості, доступності сервісів та безальтернативності правового захисту – вимагає від нашої системи публічного адміністрування докорінного зламу радянських бюрократичних рудиментів. Нормативним фундаментом для такого зближення із правовим порядком ЄС залишається Угода про асоціацію [6]. Практичний вимір цього процесу полягає у зміні самої парадигми взаємин між людиною та чиновником. Громадянин перестає бути просто безправним «об'єктом» чи адресатом директивного рішення – він стає повноправним суб'єктом адміністративного провадження, який має процесуальний інструментарій впливу: право бути почутим, ознайомлюватися з матеріалами справи, вимагати вмотивованого акта та ефективно його оскаржувати. Тобто європейський вектор не просто додає нові права, а висуває принципово вищі вимоги до підзвітності публічної влади.

Звісно, нинішня перебудова адміністративно-правового статусу особи відбувається вкрай непросто. На шляху її реалізації перетинаються три потужні вектори: жорсткі вимоги воєнного стану, технологічний виклик суцільної цифровізації та стандарти євроінтеграції. Головна проблема полягає в тому, щоб забезпечити безпекові потреби держави й технологічну швидкість сервісів, не втративши при цьому базових гарантій прав людини, включаючи доступність послуг для вразливих груп та захист приватних даних.

Таким чином, сучасна трансформація адміністративно-правового статусу громадянина України є складним балансуванням між безпековими обмеженнями війни, технологічною зручністю цифрових сервісів та правовими гарантіями європейського зразка. Головне завдання сучасної правової науки та практики – зберегти непорушність конституційних прав особи навіть тоді, коли держава змушена діяти в умовах надзвичайних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 29.09.2026).
2. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19 (дата звернення: 29.09.2026).
3. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20 (дата звернення: 29.09.2026).
4. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/5203-17 (дата звернення: 29.09.2026).
5. Медяник В. А. Цифровізація публічного управління в соціальній сфері: адміністративно-правовий вектор трансформації в Україні. Аналітично-порівняльне правознавство. 2026. № 01. Ч. 2. С. 226–231.
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода; Україна від 27.06.2014 URL: https://zakon.rada.gov.ua/go (дата звернення: 29.09.2026).

Здунік С.Р., здобувач
Науковий керівник: Панфьорова М.А.,
кандидат історичних наук, доцент,
Державний торговельно-економічний університет

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГІСТИЧНИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Сучасний етап функціонування транспортно-логістичного сектору України відбувається в умовах трансформації ланцюгів постачання, необхідності інтеграції у транс'європейські транспортні мережі та адаптації господарської практики відповідно до регламентів Європейського Союзу. Логістична діяльність є інтегрованою системою, яка охоплює планування, складування, перевезення та експедиційну обробку вантажів.

Водночас, науковці зазначають, що правозастосовна практика логістичних та експедиторських підприємств досі потерпає від істотної нормативної неузгодженості. Така ситуація зумовлена напругою між засадами диспозитивності (свободи договору й добросовісності) та публічно-правовими імперативами, спрямованими на забезпечення безпеки руху й посилену відповідальність комерційних суб'єктів. Стрімке поширення цифрових платформ, а також масштабування інтермодальних перевезень диктують необхідність переосмислення приватноправової природи контрактних зобов'язань, розподілу повноважень і специфіки деліктної та договірної відповідальності всіх сторін ланцюга постачання. Зокрема, практичне впровадження електронних товарно-транспортних накладних (е-ТТН) та розширення практики застосування міжнародної накладної e-CMR висвітлили проблему відсутності чіткого законодавчого статусу провайдерів електронного документообігу. За умов цифрової трансформації галузі нормативне розмежування відповідальності між ІТ-платформами та безпосередніми учасниками перевізного процесу все ще залишається фрагментарним.

Фундаментальні засади формування договірних зобов'язань закріплені в Цивільному кодексі України, зокрема в положеннях статей 3, 6, 13 та 627, які проголошують свободу договору, розумність, справедливість і добросовісність, одночасно окреслюючи межі здійснення цивільних прав [1].

Важливе місце в договірному оформленні логістичних операцій посідає договір транспортного експедирування, правовий режим якого врегульовано нормами Цивільного кодексу України та положеннями спеціального Закону України «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 01.07.2004 р. № 1955-IV [1, 2]. Як зазначає А. І. Кійко, юридична сутність експедиторської діяльності полягає не стільки в безпосередньому переміщенні вантажу, скільки в професійній організації та координації логістичного процесу [3, с. 108 - 109].